REGLEMENTAREA PROCESELOR MIGRAȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA
(Realități și perspective)

Irina ERȘOV

CZU: 314.7(478):341.231.14 ersov.irinap@gmail.com

Le but de cette recherche est d'analyser le mécanisme de régulation des flux migratoires en République de Moldova au stade actuel, à travers l'analyse du cadre normatif et institutionnel existant. L'actualité du thème choisi est marquée par l'intensification des flux migratoires, l'apparition d'une série de défis marqués notamment par l'émigration de main-d'œuvre hautement qualifiée et le besoin d'impliquer l'administration publique dans la gestion de ce phénomène.

Fenomenul migrației capătă o amploare deosebită în ultimul timp atât la nivel național, cât și la nivel internațional (realitate demonstrată de numeroase statistici). Acest lucru se explică prin predispoziția firească a oamenilor de a tinde spre o viață mai bună, servicii educaționale, sociale și medicale mai calitative. Pe lângă aceasta, printre motivele care stau la baza deciziei de a emigra se regăsesc: criza economică, criza politică, și deseori, dorința de afirmare profesională.

Toate cele enunțate se axează pe dreptul inalienabil la libera circulație al oricărui individ, stipulat în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în cadrul Constituțiilor naționale și a multiplelor acorduri/convenții internaționale. De asemenea, constatăm prezența unui cadru ambiguu de simplificare a procesului de traversare a frontierelor.

Ca rezultat, fenomenul migrației internaționale capătă o amploare fără precedent și are repercusiuni asupra statelor dezvoltate, subdezvoltate și celor în proces de tranziție. În această ordine de argumentare, migrația influențează nemijlocit asupra unor astfel de caracteristici și procese, precum structura și dinamica populației lumii (demografia), situația de pe piața muncii, indicii socioeconomici de dezvoltare a societății ș.a. Cea mai uzuală abordare a noțiunii „migrație”, se circumscrie următoarei interpretări: deplasare în vederea schimbării locului de trai și de muncă, determinată de factori sociali, politici, economici sau naturali [1]. În cadrul acestei definiții, sunt incluși factorii care impulsionează migrația și sunt remarcate două dintre cele mai frecvente motive

care stau la baza deciziei de a migra – schimbarea locului de trai din varii motive și/sau căutarea unui post de muncă remunerat decent.

De asemenea, migrația poate fi definită prin următoarele sintagme:

- *„constantă a civilizației”* [2, p.8] (modul nomad de viață fiind o trăsătură inalienabilă a omenirii);
- *„factor de dezvoltare”* (prin intermediul remitențelor economice și celor sociale);
- *„o logică individuală într-un spațiu social”* [3, p.9].

O analiză exhaustivă a istoriografiei fenomenului, ne face să ajungem la concluzia că acesta este deseori descris ca fiind un fenomen colectiv, redat prin cuvintele: fluxuri, valuri, invazii. Cu toate acestea, migrația, ca multe alte fenomene umane, este rezultatul interacțiunii între deciziile individuale și constrângerile sociale. Respectiv, migrantul nu este niciodată doar o victimă. Migrantul, este de asemenea, un actor al propriului destin, un strateg pentru sine și pentru cei dragi, căutând constant modalități de îmbunătățire a condițiilor de trai.

Complexitatea și versatilitatea migrației persistă în fiecare stat.

În Republica Moldova, fenomenul migrației capătă amploare la începutul anilor ’90, devenind în timp și mai pronunțat. Momentul crucial, în acest sens, a fost destrămarea URSS. În condițiile lansării procesului de tranziție, au fost reformate mai multe domenii, iar în primă instanță a fost afectată sfera economică. În această conjunctură, marcată de specificul unui sistem economic instabil, o bună parte a populației a decis să emigreze. În condițiile date, a apărut necesitatea consolidării cadrului normativ și instituțional direcționat spre monitorizarea, reglementarea și gestionarea eficientă a fenomenului migrație în toată complexitatea sa. La nivel național, fenomenul migrației este abordat într-un amplu cadru normativ. În acest sens, distingem legi, hotărâri, strategii generale și strategii sectoriale. În linii generale, cadrul normativ național cuprinde un șir de prevederi îndreptate să asigure dreptul la libera circulație, respectarea drepturilor și intereselor resortisanților, prevenirea traficului de ființe umane, asigurarea controlului la frontiera de stat.

De asemenea, o semnificație aparte revine procesului de menținere a dialogului dintre autoritățile Republicii Moldova și cetățenii stabiliți în afara țării.

Un accent aparte în cadrul normativ național revine obiectivului de a încuraja cetățenii emigrați să revină în țară. Cu toate acestea, starea

excepțională generată de pandemia COVID-19 a evidențiat nepregătirea prealabilă a autorităților de a primi compatrioții și mai ales a demonstrat deficiențele existente până acum în domeniul asigurării protecției sociale a emigranților. Întrucât o parte considerabilă a migranților circulari, originari din Republica Moldova au activat până acum fără permis sau contract de muncă, situația creată a elucidat vulnerabilitatea acestora. Deși la nivel de conținut, documentele analizate sunt exhaustive și clar structurate, de facto, putem concluziona că încă nu s-a atins scopul scontat într-o bună parte a acestora – modernizarea țării și consolidarea/recâștigarea încrederii cetățenilor săi.

Ținând cont de aspirațiile de integrare europeană a Republicii Moldova, este imperativ să analizăm politicile migraționale aferente dialogului moldo-comunitar și să identificăm impactul pe care îl au acestea în reformarea sistemului de monitorizare și gestionare a fenomenului.

În această ordine de idei, menționăm că Republica Moldova, este situată geografic în imediata apropiere a UE, iar din acest considerent este parte a politicii europene de vecinătate (PEV) și beneficiază de o asistență logistică, tehnnică și financiară considerabilă.

Instituirea unui dialog între Republica Moldova și UE pe marginea reglementării migrației a devenit posibilă prin intermediul armonizării legislației și aplanării decalajelor existente între cele două părți.

În linii generale, chintesența politicilor migraționale ale Republicii Moldova în cadrul procesului de integrare europeană se circumscrie următoarelor priorități: preluarea modelului de „abordare globală" a migrației; armonizarea legislației naționale cu cea a UE, astfel încât aceasta să corespundă standardelor europene; consolidarea unei politici bazate pe control în ceea ce ține de gestionarea frontierelor; accentuarea abordării homocentrice a migrației; punerea în valoare a conexiunii dintre migrație și dezvoltare. Realizarea priorităților trasate este una dintre sarcinile primordiale ale administrației publice centrale (APC) și administrației publice locale (APL). Gestionarea eficientă a tuturor aspectelor menționate depinde, într-o mare măsură, de calitatea funcționării instituțiilor naționale de resort (APC), întrucât gestionarea celor mai importante și proeminente probleme este adesea asociată cu concentrarea puterii și instituirea controlului la nivel central.

Din perspectiva APL din Republica Moldova, este primordial să se pună bazele unui dialog cu cei din diasporă. Această platformă poate

contribui substanțial la indentificarea soluțiilor de rezolvare a problemelor existente în localitate (unele unități APL valorifică acest potențial, iar rezultatele obținute sunt demne de urmat).

De asemenea, trebuie valorificată tendința persoanelor din diaspora de a se implica activ în viața localității de baștină și de a finanța unele proiecte de dezvoltare ale acesteia.

Considerăm, **în concluzie,** că migrația este un subiect destul de sensibil pentru RM și necesită o abordare mai aprofundată.

Deși sunt înregistrate succese în domeniul reglementării fluxurilor migraționale, remarcăm că problema conținutului și eficienței strategiilor politicii migraționale rămâne a fi un subiect actual pe agenda unităților APC și APL. La nivel de stat, liniile directorii privind migrația sunt formulate de către instituțiile APC. Cu toate acestea, primăriile au suficient spațiu pentru a-și manifesta creativitatea în ce privește corelarea migrației cu perspectivele de dezvoltare durabilă a localității.

Referințe:

1. *Dicționar explicativ al limbii române. Migrație.* [Accesat 18.12.2020] Disponibil: https://dexonline.ro/definitie/migra%C8%9Bie
2. CREPEAU, F., NAKACHE, D. și ATAK, I. *Les migrations internationales contemporaines. Une dynamique complexe au coeur de la globalisation.* Les Presses de l'Université de Montreal, 2009. 409 p.
3. *Ibidem.*
4. Asociația pentru Politică Externă. *Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize.* 2011. 10 p. [Accesat 12.02.2020]. Disponibil: http://www.ape.md/2011/02/planul-de-acaiuni-privind-liberalizarea-regimului-de-vize-www-gov-md/.